

Vec C-731/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

25. november 2022

Vnútroštátny súd:

Bundesverwaltungsgericht

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

25. november 2022

St'ážovateľky:

IJ a PO GesbR

IJ

Dotknutý orgán:

Agrarmarkt Austria (AMA)

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Právne predpisy v oblasti štátnej pomoci – Poľnohospodárska plocha – Podmienky pre poskytnutie štátnej pomoci – Výklad pojmu podnik

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad nariadenia (EÚ) č. 1307/2013; článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálna otázka

Má sa článok 4 odsek 1 písm. b) a písm. c) v spojení s článkom 33 odsekom 1 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 vykladať tak, že plochu treba považovať za plochu, ktorú poľnohospodár spravuje a má k dispozícii, v prípade, keď poľnohospodár má túto plochu síce v držbe a vykonáva počiatočné obrábanie pôdy, pestovanie a priebežné zavlažovanie kultúr, ale plocha, rozdelená na parcely rôznej veľkosti, sa od začiatku sezóny v apríli/na začiatku mája do konca sezóny v októbri poskytne za fixnú náhradu rôznym užívateľom na starostlivosť a zber úrody bez toho, aby poľnohospodár priamo prispel k úspešnému výsledku úrody?

Právne predpisy Európskej únie

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 637/2008 a nariadenie Rady (ES) č. 73/2009: články 4, 32 a 33;

Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 639/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, a ktorým sa mení príloha X k uvedenému nariadeniu: článok 15.

Vnútroštátne právne predpisy

Verordnung des Bundesministers für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft mit horizontalen Regeln für den Bereich der Gemeinsamen Agrarpolitik (Horizontale GAP-Verordnung) (Nariadenie spolkového ministra poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, životného prostredia a vodného hospodárstva, ktoré obsahuje horizontálne pravidlá pre oblasť spoločnej

poľnohospodárskej politiky) (ďalej len „horizontálne nariadenie SPP“), BGBl. II č. 100/2015: § 20 a § 23.

Sonderrichtlinie des Bundesministers für Land- und Forstwirtschaft, Regionen und Wasserwirtschaft zur Umsetzung von Projektmaßnahmen im Rahmen des österreichischen Programms für ländliche Entwicklung 2014-2020 (Osobitná smernica spolkového ministra poľnohospodárstva, regiónov a vodného hospodárstva, ktorou sa preberajú projektové opatrenia v rámci rakúskeho programu regionálneho rozvoja na roky 2014 – 2020), bod 17.

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Sťažovateľky, to znamená do roku 2020 spoločnosť založená podľa občianskeho práva a od roku 2021 podnikateľka – fyzická osoba, podali v rokoch 2019 až 2021 jednotnú žiadosť (tzv. kumulatívna žiadosť), v ktorej žiadali, aby sa určité pole považovalo za ornú pôdu a bola naň poskytnutá štátna pomoc.
- 2 Pri kontrole na mieste však príslušný orgán toto pole klasifikoval ako „rekreačný areál“ bez nároku na štátnu pomoc. Pozmeňujúcimi rozhodnutiami, ktoré sú teraz napadnuté, neboli pre toto pole na základe žiadostí za roky 2019 – 2021 poskytnuté žiadne priame platby a bolo rozhodnuté o sankciách a vrátení prostriedkov.
- 3 Pole je v každom prípade orná pôda, na ktorej sa vykonáva výlučne poľnohospodárska činnosť (pestovanie zeleniny). Ide o plochu určenú na samozber, ktorá je vo vlastníctve sťažovateľky, a tá pôdu obrába, uskutočňuje plánovanie pestovania, pestuje kultúry, aby pole rozdelené na parcely rôznej veľkosti odovzdala na začiatku sezóny (v závislosti od počasia na konci apríla/začiatku mája) na obhospodarovanie rôznym užívateľom.
- 4 Od „zaplatenia sezónneho príspevku“ a odovzdania parcely na obhospodarovanie a zber úrody prináleží právo a povinnosť starať sa o parcelu výlučne užívateľovi/užívateľke. Sťažovateľka poskytne užívateľom na všeobecné použitie niektoré záhradné nástroje. Užívatelia sú povinní rešpektovať smernice týkajúce sa biologického poľnohospodárstva. Podľa dohody o užívaní preberajú od začiatku sezóny do konca sezóny (najneskôr 26. októbra) zodpovednosť užívateľa. Obsahom je pravidelné odstraňovanie buriny, ktorá má na pozemku ostať ako mulčovacia vrstva. V prípade dlhšej neprítomnosti musí plochu obhospodarovať a zber úrody uskutočniť náhradný užívateľ.
- 5 To znamená, že plocha sa k rozhodujúcemu dňu podľa článku 33 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013, ktorý bol v Rakúsku stanovený na 9. júna (§ 23 ods. 1 horizontálneho nariadenia SPP), nachádza v starostlivosti užívateľov/užívateľiek.
- 6 Počas užívania jej klientmi je sťažovateľka naďalej povinná plochu pravidelne zavlažovať, a to podľa svojho uváženia. V prípade, že užívateľ/užívateľka nezabezpečí náležitú starostlivosť, sťažovateľka si ponecháva právo pokosiť

parcely, ktoré sú veľmi napadnuté burinou, a to za úhradu nákladov. Pokiaľ ide o zber úrody, ten majú uskutočniť výlučne užívatelia, ale „v prípade nepredvídateľných prírodných podmienok“ sťažovateľka neposkytuje záruku v súvislosti so zberom.

- 7 Na základe aktuálnej dohody s užívatelmi sa zelenina, ktorej zber neuskutočnia, odovzdá charitatívnym organizáciám. Ide o 200 – 300 kg zeleniny, predovšetkým koreňovej zeleniny.
- 8 Sťažovateľka sa sama stará o parcelu na uvedenom poli, na ktorej sa už počas niekoľkých rokov uskutočnil zber viac ako 200 kg zeleniny. Táto parcela má strednú veľkosť (4 x 8 m) a pre nových zákazníkov má slúžiť ako príklad toho, čo sa považuje za štandard.
- 9 Na uvedené pole, na ktoré bola podaná žiadosť o priame platby, získal podnik aj projektovú podporu podľa bodu 17 (Diverzifikácia smerom k činnostiam nepoľnohospodárskej povahy) osobitnej smernice spolkového ministra poľnohospodárstva, regiónov a vodného hospodárstva, ktorou sa preberajú projektové opatrenia v rámci rakúskeho programu regionálneho rozvoja na roky 2014 – 2020. Cieľmi tejto projektovej podpory je „posilnenie poľnohospodárskych podnikov prostredníctvom príjmu nepoľnohospodárskeho typu z predaja produktov a služieb podľa požiadaviek trhu“ a „získanie príjmu nepoľnohospodárskej povahy rozvojom hospodárskych činností vo vidieckom priestore s využitím poľnohospodárskych výrobných faktorov“. Konkrétne z toho boli podporené zariadenia na pestovanie zeleniny na účely obhospodarovania pôdy a výsadby, ako aj zavlažovacie zariadenie.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 10 Sťažovateľka tvrdí, že plochy má k dispozícii k 9. júnu príslušného roka podávania žiadostí [= rozhodujúci deň, ktorý je v Rakúsku stanovený podľa článku 33 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013]. Delegovanie *de facto* jedného jediného opatrenia starostlivosti o kultúry (konkrétne odstraňovanie buriny) na užívateľa predstavuje vo svojej podstate marketingové opatrenie, ktorého nedodržanie by mohlo viesť k zhoršeniu zberu alebo kvality. V prejednávanej veci teda ide o kúpu nádeje. Právo disponovať plochami ostáva v každom prípade na strane poľnohospodárky.
- 11 Zmluvy tohto typu sú už dávno bežné v odvetví pestovania zeleniny, pestovania ovocia (napr. areály na samozber jahôd), ako aj v drevárskom priemysle. Model je v Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (Všeobecný občiansky zákonník) zakotvený už od roku 1812. K prevodu vlastníctva úrody dochádza zberom aj v prípade, že parcela bola predtým ponechaná na užívanie, podľa ustálenej judikatúry a dohody o užívaní. Vzhľadom na to, že v prípade parcel určených na samozber ide v porovnaní s čistým trhovým predajom ovocia o inovatívny koncept predaja s priamym predajom konečnému zákazníkovi, podnik sa v roku 2015/16 kvalifikoval aj na priamu podporu diverzifikácie platobnej

agentúry AMA. Koncept bol vtedy preverený, uznaný za spôsobilý získať podporu a AMA ho skontrolovala aj na mieste. Parcely určené na samozber spojili tieto tradičné právne formy so zapojením zainteresovaných strán, ktoré požadovalo právo EÚ (pozri článok 52 a nasl. nariadenia [EÚ] č. 1305/2013).

- 12 Aj v bežnom poľnohospodárstve zber zväčša vykonávajú zmluvní dodávatelia. Sťažovateľka vykonala činnosti ako obrábanie pôdy, prípravu osiva, výsadbu, dve okopávania, zavlažovanie, ako aj mulčovanie po zbere. Výlučne ona poskytla aj všetko osivo a všetky rastliny. Inak by sa pri kontrole sotva podarilo dosiahnuť postavenie biopestovateľa. Sťažovateľka vykonáva celoročné profesionálne zavlažovanie. Iba niektoré práce v oblasti starostlivosti boli delegované na kupujúcich. Z právneho hľadiska je to rovnaké ako poverenie poskytovateľa služieb.
- 13 Pokiaľ ide o tvrdenie úradu, že ide výlučne o voľnočasovú aktivitu (pozri nižšie), sťažovateľka uvádza, že vo Francúzsku existuje množstvo príkladov permakultúry, keď sa úzkou kombináciou rôznych druhov zeleniny dosiahli pozoruhodné výnosy, sčasti nad rámec konvenčného pestovania zeleniny. Preto neplatí, že drobným pestovaním zeleniny s podielom ručnej práce sa nevyhnutne dosahujú nižšie výnosy ako pri strojovej veľkovýrobe. K jej zákazníkovi patria aj materské školy a školy, ktoré poľnohospodárstvo nevykonávajú vo „voľnom čase“. Okrem toho, parcely boli bezplatne prenajaté štyrom rodinám utečencov z Ukrajiny; tieto rodiny mali celý deň čas na obrábanie svojej parcely, pretože nevykonávali žiadnu zárobkovú činnosť. Mnohým ľuďom ide naozaj o to, aby si vypestovali svoju vlastnú potravu, a nielen o zmysluplnú aktivitu vo voľnom čase.
- 14 Pomocou použitého konceptu sa dosiahne aj to, že vypestovaná biozelenina sa prostredníctvom sprostredkovateľov nedostane do maloobchodu s potravinami, ale prostredníctvom samozberu priamo k zákazníkovi. Vyšší príjem, ktorý sa dosiahne vynechaním medzipredaja a alternatívnym umiestnením pôvodnej poľnohospodárskej produkcie na trhu, slúži na zaistenie príjmu a hospodárskeho ozdravenia podnikov.
- 15 Dotknutý orgán argumentuje, že nárok na štátnu pomoc existuje iba v prípade, keď mal pestovateľ náležité plochy k dispozícii 9. júna príslušného roka podania žiadosti (porovnaj § 23 ods. 1 horizontálneho nariadenia SPP, článok 33 ods. 1 nariadenia [EÚ] č. 1307/2013). Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie poľnohospodár disponuje poskytnutými plochami, keď je preukázané skutočné užívanie týchto plôch, ako aj dostatočná nezávislosť tohto poľnohospodára na účely výkonu jeho poľnohospodárskej činnosti. Poľnohospodár by mal tak mať možnosť uplatňovať v rámci využívania dotknutej plochy určitú rozhodovaciu právomoc aby mohol na tejto ploche vykonávať svoju poľnohospodársku činnosť (pozri rozsudky zo 7. apríla 2022, Avio Lucos, C-116/20, EU:C:2022:273, zo 14. októbra 2010, Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, a z 24. júna 2010, Pontini a i., C-375/08, EU:C:2010:365). Sťažovateľka však uvedeným poľom 9. júna nedisponovala, pretože od odovzdania ponechala „parcely určené na samozber“ do užívania zákazníkovi. Odo dňa odovzdania už

parcelu viac skutočne neužívala sťažovateľka, ale túto parcelu užíval príslušný zákazník.

- 16 Pri výkone poľnohospodárskej činnosti neexistuje na strane sťažovateľky odo dňa odovzdania žiadna dostatočná nezávislosť, pretože prevzatím parcely na samozber, a to v každom prípade od konca apríla/začiatku mája, prechádza zodpovednosť na klienta. Klient rozhodne, či sa o pozemok bude starať, či sa odstráni burina, resp. sa pokosí, či menuje „náhradného užívateľa“ alebo nie. Je teda výlučne na zodpovednosti klienta, či a ako sa bude starať o pozemok, a teda, či, resp. v akej kvalite klient dosiahne výnosy alebo nie.
- 17 Užívatelia sa zberu a hospodáreniu venovali vo svojom voľnom čase, a preto ide o voľnočasový areál podľa § 20 ods. 3 horizontálneho nariadenia SPP. Keďže poľnohospodárska výroba v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) slúži v prvom rade na zásobovanie obyvateľstva poľnohospodárskymi produktmi, tak v tomto prípade ide o voľnočasovú aktivitu – takpovediac ako náhrada vlastnej záhrady – pri ktorej sa podľa vôle užívateľa vo väčšom či menšom množstve produkujú poľnohospodárske výrobky. Nedochoádza k systematickej výrobe produktov na zásobovanie obyvateľstva.
- 18 Na tvrdenie sťažovateľky, že pozemky určené na samozber sú z právneho hľadiska totožné s poverením poskytovateľa služieb, dotknutý orgán odpovedá, že poľnohospodár zaplatí poskytovateľovi služieb za jeho plnenie; z toho vyplýva, že poľnohospodár ho iba nechá vykonať tieto práce, a síce vo svojom mene, na svoj účet a na svoju vlastnú zodpovednosť. Úrodu si pritom ponechá poľnohospodár. V prípade uvedeného poľa ide o opačnú situáciu: užívatelia (= klienti) pozemku musia zaplatiť poplatok, aby smeli tieto parcely užívať, teda obrábať, plieť burinu, žať, atď. Úrodu si ponechávajú klienti. Z toho vyplýva, že klienti nepracujú v mene, na účet a na zodpovednosť sťažovateľky.
- 19 Pokiaľ ide o námietku, že prenechanie užívania na samozber predstavuje tradičnú zmluvnú formu v poľnohospodárstve, orgán odpovedá, že napríklad v prípade areálov na samozber jahôd plochu obhospodaruje príslušný poľnohospodár. Klienti (= zberači) majú dovolené iba to, aby – väčšinou za výhodnú cenu – obrali jahody. Zberači však nie sú zodpovední za areál určený na samozber jahôd. Poľnohospodár, ktorému patrí pole s jahodami, rozhodne, ako bude prebiehať hospodárenie na areáli určenom na samozber jahôd a kedy bude možný zber.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

- 20 Prostredníctvom návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa žiada o objasnenie toho, za akých podmienok existuje v prípade ornej pôdy nárok na štátnu pomoc.
- 21 Na to je potrebný predovšetkým výklad pojmu „podnik“ v zmysle nariadenia (EÚ) č. 1307/2013. Za „podnik“ sa podľa tohto nariadenia považujú všetky jednotky používané na poľnohospodárske činnosti a spravované poľnohospodárom, ktoré sa nachádzajú na území toho istého členského štátu.

- 22 To znamená, že jednotka sa musí v prvom rade používať na „poľnohospodársku činnosť“. O tento prípad ide predovšetkým vtedy, keď sa na jednotke pestujú poľnohospodárske produkty. V prejednávanej veci je jasné, že sa pestujú poľnohospodárske produkty (zelenina).
- 23 V druhom rade musí túto jednotku „spravovať“ poľnohospodár. V tejto súvislosti už Súdny dvor rozhodol, že vykonávanie poľnohospodárskych činností sa na predmetných pozemkoch má uskutočňovať v mene a na účet poľnohospodára. V prejednávanej veci je sporné, či je táto podmienka splnená.
- 24 Plocha, na ktorú možno poskytnúť podporu, je podľa článku 32 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 akákoľvek poľnohospodárska plocha podniku, ktorá sa prevažne využíva na poľnohospodársku činnosť. O to ide v prípade uvedeného poľa, ktoré sa využíva ako orná pôda – a nie napríklad ako „voľnočasový areál“.
- 25 Naopak je sporné, či poľnohospodár má k 9. júnu každého roku žiadosti tieto parcely k dispozícii, ako to vyžaduje článok 33 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013 v spojení s článkom 23 horizontálneho nariadenia SPP.
- 26 Pri analýze judikatúry venovanej sporným otázkam je zjavné, že žiadny zo zohľadnených rozsudkov Súdneho dvora EÚ sa na prejednávajúcu vec presne nehodí.
- 27 Vyjadrenie, že vykonávanie poľnohospodárskych činností v mene a na účet poľnohospodára, bolo v rozsudku Landkreis Bad Dürkheim uvedené v prvom rade v súvislosti s požiadavkou, že sporné plochy nesmie súčasne poľnohospodársky využívať tretia osoba. S cieľom zabrániť tomu, aby viacerí poľnohospodári uvádzali, že predmetné parcely patria do ich podniku, bolo v tomto rozsudku potrebné zdôrazniť, že tieto plochy nemôžu byť v tomto čase v zmysle režimu jednotnej platby priradené do podniku iných poľnohospodárov.
- 28 Požiadavka vykonávania poľnohospodárskej činnosti vo vlastnom mene a na vlastný účet nie je v prejednávanej veci na „ploche určenej na samozber“ splnená v plnom rozsahu, pretože plochy sú síce vo vlastníctve sťažovateľky a ona ich pripravuje a zhodnocuje a nepretržite ich aj zavlažuje, ale za to sa užívateľom vyúčtuje poplatok; skutočnosť, či a v akej výške sa dosiahne výnos, nemá žiadny vplyv na hospodársky výsledok sťažovateľky.
- 29 Zdá sa, že viac relevantný je rozsudok Avio Lucos, v ktorom Súdny dvor považoval za prípustné, aby priamu podporu získala osoba, ktorá na predmetnom pasienku neohospodári sama, ale ho bezodplatne poskytne chovateľom zvierat na pastvu, pričom sa zaviazala, že nebude brániť pastve a vykoná na svoje náklady práce nevyhnutné na údržbu pasienkov – vyčistenie pasienku, ako je odstránenie toxického buriny a prebytočnej vody na pozemku. A to s poznámkou, že pojem poľnohospodárska činnosť zahŕňa aj udržiavanie pasienkov v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave.

- 30 Tento prístup sa zdá byť primeraný aj v prejednávanej veci, kde sťažovateľka udržiava ornú pôdu pomocou prípravných opatrení, neustáleho zavlažovania a prípadného nutného odstraňovania buriny v stave vhodnom na pestovanie plodín a plodiny aj sama pestuje, aj keď sama neuskutočňuje ich zber. Sťažovateľka si v tomto prípade ponecháva dispozičné právo a vyzerá to tak, že si ponecháva aj dostatočnú nezávislosť pri vykonávaní poľnohospodárskej činnosti, pretože si môže sama vybrať svojich zmluvných partnerov a aj počas vegetačného obdobia ovplyvňuje výsledok zberu. Skutočnosť, že dostáva iba jednorazovú sumu a hospodársky výsledok nie je priamo spojený s veľkosťou úrody, je, naopak, druhoradá. Platí to o to viac, že cieľom zvolenej koncepcie je práve umožniť sťažovateľke poľnohospodársku výrobu na spornej ploche z dlhodobého hľadiska, a teda ju vôbec zachovať.
- 31 Vnútroštátny súd sa preto domnieva, že viac dôvodov svedčí v prospech toho, že sporné pole v prejednávanej veci predstavuje v rámci podniku sťažovateľky plochu, ktorá má nárok na získanie podpory.